

Whiplashforeningen

Til Sundhedsminister Nic Hækkerup og Sarah Bang Refberg i Sundhedsstyrelsen!

Whiplashforeningen har deltaget i udarbejdelsen af det materiale, som 13 foreninger har formuleret omkring deres lidelser og erfaringer med egen fysiske lidelse samt med funktionel lidelse. Sundhedsudvalget har bedt Sundhedsstyrelsen kommentere på foreningernes materiale i spørgsmål 337. Vi tillader os i dette brev at kommentere Sundhedsstyrelsens svar på spørgsmålet. Svaret nævner kun ganske kort indledningsvist de 13 foreningers forskellige lidelser og erfaringer. Ellers handler det hovedsageligt om funktionelle lidelser generelt.

Whiplash er en anerkendt lidelse rubriceret i WHO's internationale diagnoseklassifikationssystem ICD-10 som S13.4. Funktionel lidelse er i modsætning hertil ikke anerkendt eller godkendt i ICD-10. Som en patientforening, der repræsenterer whiplashskadede, betragter vi naturligvis whiplash som en fysisk skade og ikke som en psykiatrisk lidelse. Der lægges i Danmark til stadighed større vægt på psykiske aspekter til trods for, at mange forud for "diagnosen" funktionel lidelse er erklæret psykisk raske. Det er vanskeligt at forstå, at fysisk syge i dag kan få en psykiatrisk diagnose, uden at have psykiatriske symptomer. Det er ligeledes vanskeligt at forstå, at de biologiske aspekter tilsyneladende ikke vægtlægges, når Sundhedsstyrelsen taler om en bio-psyko-social sygdomsforståelse. Ca. 15.000 danskere pådrager sig årligt en whiplashskade. Skaden har ofte alvorlige konsekvenser for den tilskadedekomne. Ca. 10 % får symptomer i en så alvorlig grad, at deres erhvervsevne påvirkes. Tilstanden kaldes da kronisk whiplash. Problemet er, at der ofte ikke umiddelbart kan identificeres vævsskader, som kan forklare de mange symptomer, der kan opstå efter en whiplashskade. Derfor vil man tilsyneladende gerne vælge en løsning, hvor whiplashskadede får en "udelukkelsesdiagnose" eller en "fællesbetegnelse" som funktionel lidelse. Vi mener, at man i stedet bør kigge ud over landets grænser og se, hvad der tilbydes whiplashskadede andre steder, således at muligheden for at få samfundsduelige borgere i den sidste ende øges.

Vi oplever, at vores medlemmer generelt ikke hverken får det bedre eller bliver mere raske af psykiatriske behandlingstilbud så som psykofarmaka og terapi; men vi har erfaret, at mange får det bedre med en tværfaglig indsats f.eks. på en tværfaglig smerteklinik. At forbedre tilstanden hos en whiplashskadet kræver en længerevarende indsats. På Universitetshospitalet i Lund i Sverige lykkes de med at få whiplashskadede i arbejde indenfor fem år efter skaden, ligeledes ved hjælp af tværfaglig behandling. I nogle lande diagnosticeres nakkeskader ved hjælp af funktionel scanning eller Upright scan under belastning og bevægelse af nakken – f.eks. i Finland, Tyskland og USA. Det er den eneste måde, hvorpå skader i den denne del af nakken kan påvises. En del danskere har allerede fået påvist skader på f.eks. ledbånd mellem 1. og 2. nakkevirvel ved sådanne selvbetalte undersøgelser. I nogle lande opereres whiplashskadede på forskellige måder med god effekt - f.eks. i Sverige, USA og i Spanien. Her udføres f.eks. fiksering af 1. og 2. nakkevirvel ved ledbåndsskader, og indeklemte nerver fritlægges med et godt resultat til følge.

Kiropraktor, lektor og ph.d. Lars Uhrenholt, som både forsker i og arbejder med whiplashskadede i praksis, har selv forsket i, men også gennemgået forskningsresultatet på afdøde efter trafikulykker.

Megen forskning viser, at de afdøde har skader, der ikke kan påvises med de undersøgelsesmetoder,

som anvendes i dag, men udelukkende ved hjælp af mikroskopi, hvilket i sagens natur ikke lader sig gøre på levende mennesker. Forskerne mener, at man - pga. de påviste skader ved mikroskopi på afdøde - ikke kan udelukke, at whiplashskadede kan have tilsvarende skader. De afdøde har fået påvist skader på ledkapsler, brud på dækplader, central discus og dækpladebrud, "rim lesion", som er en skade på ledbrusken mellem hvirvlerne, der stimulerer til degenerationen af diskus, kontusion(kvæstelse) af forreste del af diskus, læsioner af det lange forreste ledbånd, strækskade af nerverod, kontusion af nerverod, skade på facetled (små led mellem nakkehvirvlerne) – skade på ledkapsel, folder eller muskel, diskusprotusion (udbulning af diskus) og diskusprolaps, læsion af ligamentum interspinosi (ledbånd mellem leddene), kontusion af rygmarven.ⁱ Det er som sagt skader, der på nuværende tidspunkt typisk ikke kan diagnosticeres i Danmark; men det er ikke ensbetydende med, at skaderne ikke kan være der.

Det er vores erfaring, at stadigt flere whiplashskadede får overset fysiske skader, som rent faktisk kan diagnosticeres i Danmark; men med "diagnosen" funktionel lidelse, bliver de praktiserende læger såkaldte "gatekeepere", hvorfor stadigt flere patienter ikke længere sendes til mere tilbundsående undersøgelser. Skaderne diagnosticeres derfor oftere først langt senere i forløbet.

På baggrund af ovenstående ser vi gerne, at behandlingen af whiplash i Danmark tages op til revision.

Som patientforening vil vi gerne bede om svar på følgende spørgsmål:

1. Mener Sundhedsministeren og Sundhedsstyrelsen, at det er forsvarligt at behandle whiplashskadede med psykofarmaka og/eller terapi, når de først og fremmest har brug for f.eks. fysioterapi, kiropraktik og smertestillende medicin?
2. Hvordan forholder Sundhedsministeren og Sundhedsstyrelsen sig til, at whiplashskadede får overset fysiske lidelser på grund af brugen af "samlebetegnelsen" funktionel lidelse, og hvad vil Sundhedsministeren og Sundhedsstyrelsen gøre ved det?
3. Vil det på lidt længere sigt blive muligt for whiplashskadede patienter at få foretaget en funktionel MR-scanning af nakken under bevægelse og belastning i Danmark?
4. Giver Whiplashforeningens erfaringer med funktionel lidelse Sundhedsministeren og Sundhedsstyrelsen anledning til andre overvejelser end dem, Sundhedsstyrelsen udtrykker i svar 337?

Med venlig hilsen

Susan Stick, formand for Whiplashforeningen

ⁱ http://previewer.org/?pdfurl=1qeXpurpn6Wih-SUpOGumainh7DY6dDmzdmQ3iwU58_k29jc0OrU4NfM2ZLg1t3W4c7Y1JGx2K6Zn5LYi6nnoK6jn47X6tnkopSf6eDlot3d1tXY00nN2tfX493X1-LNo9HQm9Do2d3L0dXlmMPc2Nrbzdvb6sTC19fU29zZy87e3dHN4t6w49bL1eTO3NfLp52WnM7G1-PLytXW0tzb2aPdydKRsel side 6.